

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської
справи та страхування

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ**

«Туроперейтинг»

для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою Туризм
спеціальності 242 Туризм

ПОЛТАВА-2022

Методичні рекомендації для написання курсових робіт з дисципліни «Туроперейтинг» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Бакалавр за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм. / Єгорова Олена, Тютюнник Юрій, Рудич Алла. Полтава : ПДАУ, 2022. 28 с.

Рецензент: Людмила Дорогань-Писаренко, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету, к.е.н., професор.

Методичні рекомендації для написання курсових робіт з дисципліни «Туроперейтинг» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Бакалавр за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм обговорені та схвалені на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Протокол від 01 вересня 2022 р. № 1

Методичні рекомендації для написання курсових робіт з дисципліни «Туроперейтинг» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Бакалавр за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм схвалено та рекомендовано до видання Радою з якості вищої освіти спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування
Протокол від 01 вересня 2022 р. № 1

ВСТУП

Однією з важливих складових фахової підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою Туризм спеціальності 242 Туризм є написання і захист курсової роботи з дисципліни «Туроперейтинг».

Основною метою Методичних рекомендацій для написання курсових робіт дисципліни – є закріплення теоретичного матеріалу та його систематизація, набуття студентами практичних вмінь та навичок з дисципліни «Туроперейтинг», а також вироблення у студентів навичок із розробки інноваційного туристичного продукту, формування системи знань про існуючі інформаційні технології, що впроваджуються в галузі туризму та в сфері гостинності; механізму складання пакету обслуговування, споживання та реалізації.

Виконання курсової роботи є самостійним науковим дослідженням, що передбачає ретельне опрацювання загальнонаукових джерел із теорії, методології туризму і методики наукових досліджень та спеціальної літератури з питань функціонування об'єкту дослідження на основі аналізу й осмислення дослідженого матеріалу, систематизації статистичних, картографічних та архівних даних.

Методичні рекомендації передбачають визначення мети та завдань курсових робіт, рекомендації щодо вибору, підбору, систематизації і вивчення спеціальної літератури, законодавчих та нормативних актів з проблем наукового дослідження, збирання, аналізу, узагальнення викладу матеріалу. В них ґрунтовно викладені загальні вимоги щодо змісту, обсягу та оформлення курсових робіт, розглянуто питання керівництва і контролю зі сторони кафедри за ходом написання.

1. ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Курсова робота дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою Туризм за спеціальністю 242 Туризм теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

Курсова робота, що виконується здобувачами вищої освіти, має бути результатом самостійно проведеного і закінченого дослідження, мати внутрішню єдність і свідчити про володіння сучасними методами наукового пошуку, а також спроможність самостійно вирішувати теоретичні і практичні завдання.

Курсова робота здобувача ступеня вищої освіти Бакалавр, яка виконується з метою встановлення рівня набуття визначеним в освітньо-професійній програмі компетентностей для отримання запланованих результатів навчання, повинна включати складові:

- обґрунтування актуальності і мети дослідження, формулювання завдань, аналіз стану вирішення проблеми за матеріалами українських і зарубіжних публікацій;

- вичерпна характеристика об'єкта дослідження і різнобічний розгляд обраної теми;

- обґрунтування певного розуміння питань, що розглядаються у роботі;

- широке представлення самостійно зібраного і опрацьованого під час теоретичного навчання і виробничих практик фактичного матеріалу його аналіз і узагальнення;

- аналіз методів досліджень, що застосовуються під час вирішення визначеної проблеми, викладення методики дослідження або його інформаційного чи методичного забезпечення;

- отримання результатів дослідження, що мають теоретичне, прикладне або науково-методичне значення, та аргументовані пропозиції щодо їх використання.

У процесі підготовки і захисту курсової роботи здобувач вищої освіти має довести:

- здатність творчо мислити;

- володіння методами досліджень, що використовувались у роботі;

- знання та уміле застосування сучасних методів туроперейтингу тощо;

- здатність до аналізу отриманих результатів і розробки висновків та пропозицій, уміння аргументовано їх захищати;

- володіння сучасними інформаційними технологіями здійснення досліджень та оформлення роботи.

У курсовій роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

2. ПІДГОТОВКА ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Організація виконання роботи

Кожному здобувачу вищої освіти призначають наукового керівника з числа провідних викладачів кафедри. Курсова робота розробляється відповідно до завдання (видається науковим керівником), у якому вказується тема роботи, база дослідження, науковий керівник, календарний план виконання.

Кафедра постійно контролює хід виконання курсових робіт шляхом проведення перевірок, на яких встановлюється відповідна готовність роботи у відсотках.

Керівник дає здобувачу вищої освіти рекомендації з підбору і використання літературних джерел, збору та обробки аналітичної інформації. Він консультує здобувача вищої освіти, контролює хід виконання, виконує відгук на роботу, в якому дає оцінку роботі здобувача вищої освіти.

Процес виконання курсової роботи передбачає наступні етапи:

- 1) вибір теми роботи;
- 2) вибір суб'єкту підприємницької діяльності (база дослідження), на матеріалах якого буде виконуватися робота;
- 3) обґрунтування актуальності теми взагалі і для вибраного суб'єкту господарювання;
- 4) підбір і вивчення наукової та науково-методичної літератури, законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів з теми роботи;
- 5) визначення мети і завдань роботи, об'єкта дослідження, періоду, за який буде аналізуватися інформація;
- 6) збір і попереднє вивчення необхідної інформації;
- 7) написання роботи в відповідності до завдання та графіку виконання;
- 10) оформлення тексту роботи й ілюстративного матеріалу;
- 11) перевірка роботи та її підпис у наукового керівника;
- 12) отримання відгуку наукового керівника;

Найважливішим етапом виконання кваліфікаційної роботи є написання тексту та її оформлення.

2.2. Вибір теми роботи

Тематика курсових робіт розробляється кафедрою і періодично уточнюється з урахуванням змін, що відбуваються у туристичній сфері тощо.

Тема курсової роботи обирається кожним здобувачем вищої освіти самостійно із нижченаведених тем. Здобувач вищої освіти може запропонувати свою тему, яка має теоретичне або практичне значення для туристичної сфери України. В таких випадках необхідно обґрунтувати вибір теми і погодити її із завідувачем. При виборі теми слід урахувати її актуальність, можливість використання даних, отримання й опрацювання відповідного фактичного матеріалу, та наявність власних науково-методичних напрацювань. За будь-яких умов, при виборі теми роботи, здобувач вищої освіти повинен обов'язково погодити її з науковим керівником від кафедри. Уточнення й зміна теми роботи в подальшому також погоджуються із науковим керівником.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ ТУРОПЕРЕЙТИНГ

1. Провідні туристські оператори вітчизняного ринку (туристські компанії) як інноваційні бренди України.
2. Монопрофільні та багатопрофільні туристські оператори українського ринку.
3. Аналіз туристського продукту провідних туроператорів, що формують масові тури українців до Туреччини, Єгипту, Таїланду, ОАЄ, Греції.
4. Аналіз основних маршрутних карт, що пропонувані туроператорами на ринку для масового відпочинку українських туристів у Туреччині, Єгипті, Таїланді, ОАЄ, Греції.
5. Аналіз туристського продукту провідних туроператорів, що формують масові екскурсійні тури українців до Західної Європи, на прикладі Франції, Італії, Австрії; Німеччини.
6. Аналіз основних маршрутних карт, що пропонувані туроператорами на ринку екскурсійного туризму для українських туристів до Парижу, Відню, Лондону, США.
7. Аналіз туристського продукту провідних туроператорів, що організовують прийом іноземних туристів в Україні, обслуговування їх за традиційними маршрутами.
8. Аналіз основних маршрутів, що пропонувані українськими туроператорами на ринку екскурсійного туризму для іноземних туристів на прикладі міст Києва, Львова, Одеси.
9. Провідні українські інсайдингові туроператори, характеристика, сучасні потреби, просування та реалізація .
10. Дослідження туристського продукту провідних українських туроператорів, що формують масові тури до Причорноморського та Приазовського регіонів.
11. Дослідження туристського продукту провідних українських туроператорів, що формують масові тури до Карпат.
12. Аналіз комп'ютерних систем резервування CRS авіаквитків, готелів та туристських послуг, що використовують на українському ринку (GDS Amadeus, Galileo, УДС, Сирена – 2000).
13. Аналіз провідних українських туроператорів, що спеціалізуються на круїзному та річковому туризмі.
14. PR – акції у туроперейтингу під час просування туристичного продукту на вітчизняному ринку.
15. Провідні українські інкамінгові туроператори, характеристика, сучасні потреби, просування та реалізація
16. Промоушн-інструменти туроперейтингу туристичного ринку України.
17. Оцінка переваг та недоліків web-сайтів українських та зарубіжних туроператорів.
18. Централізована автоматизація документообігу, відділу продажів і маркетингу в туроперейтингу (S&C, OPERA PMS і OPERA RS)

19. Порівняльна характеристика популярних глобальних мереж обчислювальних і комунікаційних технологій телекомунікаційних комплексів у туроперейтингу.
20. Технологія розробки, просування та збуту замовного туристичного продукту українського туроперейтинга на туристичному ринку.
21. Ініціативна туроператорська фірма як основний виробник специфічного туристського продукту України.
22. Аналіз розвитку залізничних турів від провідних туристичних операторів на українського ринку
23. Аналіз розвитку українського ринку морських та річкових круїзів-турів від провідних туристичних операторів.
24. Удосконалення сучасної нормативно-правової бази регулювання туристичної діяльності в Україні (туроператорська та турагенська діяльність).
25. Розробка етногеокультурної літературної екскурсії як засіб розвитку міжнародного туризму в Україні (на прикладі створення ексклюзивного маршруту)
26. Створення, просування та збут туристичного пакету-проекту екскурсійного маршруту «_____» (обрати самостійно).
27. Оцінка впливу іноземного туризму на платіжний баланс країни (країна на вибір)
28. Основи креативності у рекламі та сучасні PR технології у вітчизняному туроперейтингу.
29. Напрямки державної політики щодо підвищення конкурентної спроможності українського туристського продукту на світовому рівні.
30. Сучасні можливості та перспективи розвитку турагентської діяльності в Україні.
31. Сучасні можливості та перспективи розвитку діяльності туристичного оператора в Україні.
32. Інноваційний науковий та інформаційний супровід головних технологій та систем туроперейтингу в Україні.
33. Технології створення атрактивних програм туроперейтингу в Україні
34. Технології створення атрактивних програм туроперейтингу регіон «_____».
35. Сучасний портрет користувача туристських послуг (клієнта): технології досліджень, потреб, психофізіологічні особливості.
36. Туроперейтинг як міжгалузевий комплекс економіки регіонів України.
37. Проблеми «національного туроперейтинга»: зміст, характеристика, приклади.
38. Сучасний стан та перспективи розвитку туроператорської та турагентської діяльності в Україні.
39. Екологічний туроперейтинг: сучасні концепції менеджменту і маркетингу.
40. Сучасна технологія розробки турів в системі «Туроператор-Турист»
41. Реклама та PR – технології у туроперейтингу та сервісі: проблеми, перспективи.
42. Сучасні можливості та перспективи розвитку національного туроперейтингу (регіон на вибір).

2.3. Пошук і вивчення літературних джерел

Кваліфікаційну роботу здобувач вищої освіти виконує за допомогою глибокого вивчення законодавчих і нормативних актів, інструктивних і методичних матеріалів Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, а також навчальної та іншої літератури останніх років видання з теми дослідження. Працювати потрібно з діючими правовими актами, краще в кодифікованій формі (з внесеними в текст змінами і доповненнями).

Для пошуків необхідної літератури з теми роботи необхідно використовувати бібліотечні каталоги, тематичні підбірки, збірники анотацій, бібліографію в навчальних та наукових виданнях, посилання у монографіях та наукових статтях, спеціальні бібліографічні видання тощо. Доцільно ознайомитись з публікаціями в журналах та газетах за останні 2-3 роки.

Рекомендується використовувати сайти локальної комп'ютерної мережі Інтернет, інформаційно-довідкові системи типу «Законодавство України», «Гросбух», правові довідники типу «Ліга».

Літературу потрібно вивчати від простої, популярної (підручники, книги) до складної (монографії, наукові статті, теоретичні розробки, збірники наукових праць тощо). Спочатку опрацьовують загальну літературу, потім спеціальну, прикладну (вітчизняну та зарубіжну), а потім закони й законодавчі акти, інструкції і нормативні акти тощо. Книги передують статтям, література попередніх років видання вивчається після літератури останніх трьох років видання.

Працюючи з літературою, необхідно цілеспрямовано шукати потрібну інформацію з теми кваліфікаційної роботи. Результати опрацювання літературного джерела необхідно зафіксувати у вигляді короткого викладення його змісту (виписки цитат, формул із посиланнями на сторінки, на яких вони наведені у літературі).

Запис окремих положень, фактів, таблиць, схем, статистичних матеріалів здійснюються або своїми словами, або у вигляді цитат. По кожному запису обов'язково вказується джерело, з якого він зроблений. Це дозволяє при необхідності легко знайти джерело інформації, щоб уточнити або розшифрувати матеріал. Обов'язково зазначається прізвище, ім'я, по батькові автора, назву, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок (якщо використана журнальна стаття, то вказати назву журналу, рік видання та номер, сторінки, на яких опублікована стаття в даному номері). Виписки із літературних джерел мають бути короткий чітко сформульованими.

Знайдену інформацію можна накопичувати у електронному вигляді, зберігаючи на електронних носіях.

2.4. Збір практичної інформації

Період, за який збирається аналітична інформація – 3 (в окремих випадках 5 і більше) останні роки. У випадках, коли передбачається моделювання процесів, цей термін збільшується за згодою наукового керівника.

3. РОБОТА НАД РУКОПИСОМ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.2. Структура курсової роботи

Оскільки курсова робота є комплексною науково-методичною працею, її оцінюють не тільки за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми і прикладним значенням отриманих результатів, але і за рівнем її загальної підготовки, що передусім знаходить відображення в структурі роботи, тобто в послідовності розташування і відповідності вимогам до її складових.

Кваліфікаційна робота складається з *вступу, основної частини, списку використаних джерел та додатків.*

Рекомендовано наступну структуру курсової роботи:

Титульна сторінка;

Зміст;

Вступ;

Перший розділ (теоретична частина). Назва «Розділ 1. Теоретичні засади організації туристичної діяльності _____ (за темою);

Другий розділ (аналітична частина – аналізується предмет дослідження, обґрунтовуються напрями і заходи з удосконалення предмета дослідження). Назва «Розділ 2. Аналіз _____ (за темою);

Висновки;

Список використаних джерел;

Додатки.

Обсяг курсової роботи приблизно становить 20-25 сторінок комп'ютерного тексту.

Кожний розділ основної частини починається з нової сторінки, а підрозділ або пункт розпочинають на тій сторінці, на якій закінчився попередній.

Зміст має включати: вступ; найменування всіх розділів, підрозділів, пунктів, список використаних джерел, додатки із зазначенням сторінок цих матеріалів.

Вступ. У ньому зазначається методологічний апарат дослідження, що складається з обґрунтування актуальності вибраної теми, формулювання мети та завдань дослідження, об'єкта і предмета дослідження, методичної основи й інформаційної бази, наукової новизни та практичного значення отриманих результатів тощо.

Перший розділ, як правило, присвячується теоретичним аспектам організації туристичної діяльності (туроперейтингу) у ранзі наукового підходу до планування діяльності туристичних установ, підприємств (суб'єкти та об'єкти туристичної діяльності) й методичним підходам, діагностичним засобам, подається матеріал у вигляді огляду літератури за темою й вибору напрямків дослідження, основні методи дослідження. В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблематикою, стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен знайти своє місце у вирішенні проблеми. Закінчують перший розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі туристичної діяльності.

Другий розділ – викладення результатів власних досліджень – рекомендаціям та пропозиціям щодо вирішення досліджуваної проблеми, із обов'язковим висвітленням того нового, що було розроблено здобувачем самостійно: оцінка повноти вирішення поставлених завдань, оцінка достовірності одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних та зарубіжних праць тощо.

До кожного розділу курсової роботи необхідно зробити висновки, а по закінченні роботи – формулюють загальні висновки до всієї роботи в цілому. Кожний висновок повинен логічно підкріпляти попередній, один доказ випливати з іншого. Інакше текст втратить свою єдність.

Текст вступу починається з обґрунтування **актуальності теми** дослідження, під якою розуміється міра її важливості в даний момент для розв'язання певної проблеми. Важливість дослідження полягає в обґрунтуванні позитивного ефекту, що може бути досягнутий в результаті вирішення визначеного наукового або практичного завдання.

Актуальність звичайно складається з демонстрації завдань, що стоять перед дослідником або може бути неузгодженість, невідповідність між якими-небудь виявленими аспектами єдиного об'єкта.

Щоб показати стан розробленості вибраної теми, робиться короткий огляд літератури, який являє собою нарис основних етапів і переломних періодів в розвитку наукової думки з досліджуваної проблеми. Він повинен показати ґрунтовне знайомство здобувача вищої освіти зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти істотне, оцінювати раніше зроблене іншими дослідниками, визначати головне в сучасному стані дослідженості теми українськими і зарубіжними авторами.

На основі сформульованої проблеми, визначення об'єкта і предмета дослідження встановлюється його мета. **Мета дослідження** – це те, що має бути досягнуте внаслідок виконання роботи. Це той науковий результат, який повинен бути отриманий наприкінці дослідження.

Формулювання мети дослідження звичайно починаються словами „удосконалити ...”, „обґрунтувати ...”, „виявити ... (методику, модель, критерії, вимоги, основи тощо)”, „проаналізувати і узагальнити досвід...”, „виявити можливості використання чого-небудь у практиці фінансової роботи” тощо.

Сформульована мета дослідження визначає його завдання, які частіше за все виступають як часткові, порівняно самостійні цілі.

Завдання курсової роботи логічно витікають з її загальної мети і розглядаються як основні етапи роботи здобувача вищої освіти. Найчастіше такі завдання формулюються у формі переліку. Наприклад: „Виходячи з вказаної мети дослідження, його основними задачами є: 1) вивчити..., 2) виявити..., 3) дослідити..., 4) критично оцінити..., 5) визначити..., 6) розробити..., 7) обґрунтувати..., 8) перевірити..., 9) удосконалити” тощо.

Далі визначається його **об'єкт і предмет** дослідження.

Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і вибране для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (якщо дослідження теоретичне), з якою здобувач вищої освіти має справу. Об'єкт

повинен завжди знаходитися в області даної науки або процесу і не виходити за їх межі.

Після об'єкта формулюється **предмет** дослідження, під яким розуміється те, що знаходиться в межах об'єкта. Частіше за все, це – та сторона, той аспект, та точка зору, з якої здобувач вищої освіти пізнає цілісний об'єкт, виділяючи при цьому головні і найбільш істотні (з точки зору вибраного напрямку дослідження) ознаки об'єкта. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень.

При формулюванні предмета дослідження потрібно знати, що він повинен співпадати з його темою або за звучанням бути дуже близький до неї.

Об'єкт і предмет дослідження, як категорії наукового процесу, співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка служить предметом дослідження.

Далі дається перелік методів, які були використані у дослідженні.

Потрібно також вказати й **інформаційну базу дослідження**, яку складають відповідні законодавчі та нормативні документи, офіційні статистичні матеріали, літературні джерела, а також практичні дані конкретних підприємств, установ та організацій.

Для формулювання **наукової новизни та практичного значення одержаних результатів** (якщо новизна присутня в роботі) рекомендується користуватися наступними зворотами: „уточнено.....”, „узагальнено....”, „доповнено.....”, „набуло подальшого розвитку.....”. Крім того у роботах практичного спрямування зазначають **практичну цінність одержаних результатів**, тобто інформацію про те, яке значення буде мати обране наукове дослідження.

Висновки – заключна частина. У ній викладаються головні підсумки проведеного дослідження, дається оцінка отриманих результатів роботи з урахуванням передових тенденцій вирішення поставленої мети; передбачувані сфери використання результатів проведеної роботи; її виробнича, наукова та економічна значущість. Текст рекомендовано викладати за підпунктами.

Рекомендації містять пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

Список використаних джерел включає перелік використаної літературних та інших джерел (нормативні документи, статистичні дані, інформація з Інтернету, електронних бібліотек), що були використані здобувачем вищої освіти при виконанні роботи. Він оформляється відповідно до стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Додатки. На кожному документі проставляється слово „додаток” і його порядок згідно алфавіту.

У додатках розміщується матеріал, який: є необхідним для підтвердження достовірності й реальності використаної інформації, а саме:

- ілюстрації або таблиці з великим обсягом (сторінка і більше), узагальнений аналіз яких приведений в основній частині;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (розрахунки та ін.).

4. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТЕКСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота виконується державною мовою. Викладання тексту роботи повинно бути логічним, аргументованим, стилістично вірним з використанням наукової професійної мови. При остаточному редагуванні кваліфікаційної роботи слід вилучити все зайве, що заважає чіткому і точному висвітленню питань: повторення, відхилення від теми, багатослів'я.

Оформлення змісту

Зміст – це путівник з роботи, в якому містяться назви всіх її структурних елементів, а також заголовки розділів, підрозділів та пунктів основної частини. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати або давати їх в іншому формулюванні, послідовності, у порівнянні із заголовками в тексті, не допускається.

Навпроти кожного заголовка й підзаголовка проставляють номер сторінки, з якої починається викладення відповідного розділу, підрозділу.

Заголовки однакових рівнів рубрикації необхідно розташувати один під одним. Заголовки кожного подальшого рівня зміщують на три-п'ять знаків праворуч по відношенню до заголовків попереднього рівня. Усі заголовки починають з великої букви без крапки в кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують з відповідним йому номером сторінки в правому стовпці змісту.

Текст роботи слід розподіляти на абзаци, виділяючи приблизно рівні і відокремлені за змістом частини.

Оформлення тексту

Текст роботи має бути написаним на одній стороні стандартного білого аркуша А4 (210x297 мм) з дотриманням таких розмірів поля: верхнє, нижнє – не менше 20 мм, ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм. Не допускається виділення поля будь-якими рамками.

Не використовувати в тексті виділення **жирним шрифтом** (крім слова „Вступ”, назв: розділів, підрозділів та таблиць) і *курсивом* (крім слова „Таблиця” і „Продовж. табл.”).

Текст роботи, заголовки, таблиці, малюнки, додатки мають бути написані чорнилом одного кольору.

В роботі не допускаються стилістичні, орфографічні та граматичні помилки. В разі сумнівів рекомендується користуватися останніми виданнями українського правопису, орфографічними словниками.

Терміни, що використовуються в тексті, мають відповідати науковому стилю. Так, наприклад, згідно з нормами наукової етики при інтерпретації думок, обґрунтуванні наукової позиції неписаним правилом вважається, щоб автор виступав від першої особи у множині („ми вважаємо”, „на наш погляд”, „нами одержано”), а краще слід використовувати знеособлені форми – „доцільно”, „спостерігається”, „пропонується” тощо.

У роботі можуть застосовуватися графічні **скорочення** слів і словосполучень, що вимовляються повністю і скорочуються лише на письмі.

Вони мають відповідати діючим стандартам з бібліотечної і видавничої справи. Допускаються загальноприйняті скорочення: рр. – роки; та ін. – та інші; коп. – копія; і т.д. – і так далі; напр. – наприклад; грн – гривня тощо. Допускається також використання аббревіатури замість довгих словосполучень, попередньо привівши їх повне значення, наприклад, „товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ)”. Незалежно від цього за першої появи цих елементів у тексті роботи наводять їх розшифровку.

Оформлення заголовків

Заголовки структурних частин кваліфікаційної (дипломної) роботи „**ЗМІСТ**”, „**ВСТУП**”, „**ВИСНОВКИ**”, „**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**” друкують великими літерами, **жирним шрифтом**, по центру рядка.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки розділів розміщуються по центру, підрозділів – симетрично до тексту, не підкреслюються, пишуться без крапки в кінці. Переноси слів в заголовках не допускаються.

Номер розділу ставлять після слова **РОЗДІЛ (жирним шрифтом)**, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) жирним шрифтом, з абзацного відступу в підбір до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між назвою структурної частини та назвою підрозділу має становити один рядок. Відстань між заголовком і текстом має становити один рядок, попереднім текстом і наступним заголовком має бути два рядки. Відстань між рядками заголовка приймають такою, як у тексті.

Не дозволяється розміщувати заголовок в нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один-два рядки тексту.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки, але остання сторінка розділу повинна бути заповнена не менше ніж на половину.

Нумерація сторінок

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами впродовж усього тексту. Номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці (рисунок). Титульний аркуш включається до загальної нумерації і вважається першою сторінкою, але номер сторінки на ньому не ставиться. Далі розміщується *зміст роботи, з якого і розпочинається нумерація (цифрою 2)*. Нумерації підлягають не лише сторінки основного тексту, але й сторінки списку використаних джерел.

Оформлення аналітичного та ілюстративного матеріалу (таблиць і рисунків)

Таблиці, графіки, малюнки необхідно розміщувати таким чином, щоб їх можна було розглядати, не повертаючи аркушів. Якщо це неминуче, то вони мають бути підшиті так, щоб для їх розглядання текст треба було повернути по годинниковій стрілці.

Основну масу цифрової інформації роботи оформляють у таблицях. Вони мають у стислому вигляді відображати потрібні показники, бути негроміздкими і доступними. Кожна таблиця супроводжується текстом, який частково або

повністю має знаходитись попереду таблиці. В тексті наводять аналіз показників таблиці, який закінчують висновком і пропозицією щодо покращення наведених показників.

Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті або на наступній сторінці, якщо місця для неї на попередній недостатньо. На всі таблиці кваліфікаційної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово „таблиця” в тексті пишуть скорочено.

Наприклад: „... у табл. 1.2”.

Якщо до таблиці звертаються повторно, то пишуть: див. табл. 1.2.

Нумерують таблиці у розрізі розділів роботи, номери яких складають із двох арабських цифр; перша – номер розділу, а друга – порядковий номер таблиці в цьому розділі. Наприклад, другий розділ третя таблиця: *Таблиця 2.3*.

Розміщення номера таблиці – праворуч на сторінці над назвою таблиці, незалежно від орієнтації сторінки. При цьому слово *таблиця* пишеться курсивом і ставиться її номер, вкінці номера крапка не ставиться.

Таблиця повинна мати тематичний заголовок, згідно з її змістом. Назву таблиці наводять по центру рядка з великої літери **жирним шрифтом**, в кінці назви таблиці крапку не ставлять.

Бажано таблицю розмістити на одній сторінці без переносу. Якщо це неможливо, то при переносі на обох сторінках пишуть номери колонок і тоді на другій сторінці назву їх не повторюють, а над таблицею справа пишуть „Продовж. табл. ...”. Також наводять додатковий рядок з номерами граф таблиці.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки з малих літер, якщо вони є продовженням речення заголовка (наприклад, заголовок „Площа”, а підзаголовки: „га”, „км²” і т.д.), і з великої, якщо вони є самостійними реченнями.

Крім таблиць у роботі можуть мати місце рисунки. Рисунки розміщують після першого посилання на нього в тексті або на наступній сторінці, якщо місця для нього на попередній недостатньо. При посиланні на рисунок доцільно використовувати звороти типу: „... як це видно з рис. 1.2”, або „... як це показано на рис. 1.2”

Одночасно можливим є посилання на таблиці та ілюстрації у вигляді виразу в круглих дужках.

Наприклад: (табл. 1.2), (рис. 2.4)

Назву вказують внизу рисунка, після номера, на тому ж рядку. Нумерація здійснюється послідовно за кожним розділом (внизу) під рисунком (схемою): 2.1; 2.2; 2.3 і т.д. малими літерами (крім першої великої) по центру рядка, в кінці назви рисунку крапку не ставлять.

Наприклад: Рис. 1.1. Назва...

Рисунок відокремлюють від подальшого тексту роботи вільним рядком.

Ілюстрації в кваліфікаційній роботі повинні бути: по тексту – чорним по білому, в додатках – можливо кольорові.

Оформлення формул

Формули, на які є посилання в тексті, нумеруються в межах розділу

арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули, розмежованих крапкою (наприклад: 2.5). Номер формули слід взяти в дужки і розмістити у правому полі на рівні нижнього рядка.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилення в наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Посилання на формулу по тексту вказують порядковим номером формули в роботі.

Наприклад: „... у формулі (2.1)”.

Громіздкі формули розміщують на окремих рядках. Це стосується і всіх нумерованих формул.

У формулах перенос допускається на знаках (-, =, +, /, x). У такому випадку знаки повторюються на початку і в кінці рядка.

Значення символів формули подається з нового рядка у тій послідовності, у якій вони йдуть у формулі. Перший рядок починається словом „де” без двох крапок після нього.

Наприклад: $ОП = ВД - ВВ - А,$ (2.1)

де ОП – оподатковуваний прибуток,

ВД – валові доходи;

ВВ – валові витрати;

А – амортизаційні відрахування.

У кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

При **посиланні на використані джерела** вказують порядковий номер за списком використаної літератури в квадратних дужках, наприклад, [15]. Якщо джерело цитують, то цитата оформлюється у відповідності з правилами передачі прямої мови; в кінці цитати ставиться номер використаного джерела та номер сторінки, де поміщена використана цитата, наприклад [10, с. 21] або декілька джерел, наприклад [10, с. 21; 15, с. 405].

Список використаних джерел. У ході виконання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти повинен фіксувати бібліографічні описи використовуваних ним джерел. Основними елементами бібліографічного опису є: прізвище автора; назва книги; місце випуску (місто); назва видавництва; рік випуску; загальна кількість сторінок або сторінки, на яких надруковані статті чи інші складові таких джерел, як книги, журнали, газети тощо. Бібліографічні посилання необхідно давати на останнє видання даного джерела.

Бібліографічний опис оформлюється згідно з національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 „Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”.

Слід звернути увагу, що у відповідності до ДСТУ 8302:2015 „Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання” рекомендовано:

– у заголовку бібліографічного запису подавати відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навскісною рисою) не повторювати;

– замість знаку „крапка й тире” („. –”), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні застосовувати знак „крапка” (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);

– у бібліографічних посиланнях на складник документа у формі аналітичного бібліографічного опису розділовий знак „дві навскісні риски” („/””) можна замінювати крапкою.

Джерела слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 наведено в додатку Б.

Нормативна база на початок списку не виноситься, а розміщується в алфавітному порядку!

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов’язковим наведенням назв праць.

Здобувачам вищої освіти до списку використаних джерел рекомендовано включити власні наукові праці з посиланнями на них за ходом викладу тексту роботи.

На останній сторінці списку використаних джерел автор роботи ставить свій **підпис і дату закінчення роботи.**

Особливості оформлення додатків

Допоміжні або додаткові матеріали, які ускладнюють текст основної частини кваліфікаційної роботи, вміщують в додатках, їх слід оформлювати як продовження роботи на її наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, надрукований посередині рядка вгорі малими літерами з першої великої. Над заголовком (також посередині) малими літерами з першої великої повинно бути надруковане слово „Додаток ____” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначити послідовно великими літерами українського алфавіту за винятком літер **Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**. Наприклад, додаток А, додаток Б і т. д.

Коли для нумерації додатків не вистачає літер алфавіту, пропонується використовувати загальноприйнятий спосіб: за додатком Я слідує додатки АА, АБ, АВ і т. д.

Кожний додаток може бути розділений на декілька складових елементів. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку. *Наприклад:* Додаток А.1, Додаток А.2 і т.д.

Якщо додаток – документ, який складається з декількох сторінок, то на першій сторінці підписується: Додаток А, а на решті сторінок додатку (також посередині) пишеться – Продовження додатку А.

Рекомендується не включати до додатків первинну та іншу документацію, що безпосередньо не використовується в процесі дослідження.

6. ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

6.1. Процедура подання та захисту курсової роботи

Завершена і належним чином оформлена курсова робота у визначений термін за 10 днів до початку захисту подається на кафедру фінансів, банківської справи та страхування на рецензування. Після перевірки роботи науковий керівник пише рецензію, в якій зазначає позитивні сторони роботи, її недоліки, вказує шляхи усунення недоліків. Робота, на яку подана негативна рецензія, повинна бути доопрацьована у відповідності до вимог, викладених у рецензії наукового керівника, тобто здобувач вищої освіти зобов'язаний докорінно доопрацювати курсову роботу і разом з рецензією на попередню роботу подати на кафедру вдруге.

До захисту допускається курсова робота, що отримала позитивну рецензію. Захист проводиться на засіданні комісії, яка призначається завідувачем кафедри. При цьому здобувач вищої освіти викладає основний зміст курсової роботи, а потім дає відповідь на питання членів комісії і дає пояснення на критичні зауваження, що містяться у рецензії наукового керівника.

6.2. Критерії оцінки

Оцінка курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: 1) виконання роботи (до 59 балів) і 2) захисту (до 41 балів).

Таблиця 1

Шкала оцінювання кваліфікаційних робіт: національна та ЄКТС

Сума балів за виконання кваліфікаційної роботи та її захист	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-х бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного захисту
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним виконанням кваліфікаційної роботи

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антоненко Володимир, Хуткий Володимир, Мельник Денис. Туристичний потенціал замкового туризму в Подільсько-Буковинському туристичному кластері. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм: Том 4 № 2 (2021).
2. Антоненко Володимир, Хуткий Володимир. Музеї як туристичний ресурс: культурно-просвітницькі проекти в сучасному культурному просторі туристичної дестинації. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм: Том 4 № 2 (2021).
3. Антоненко, В., & Хуткий, В. (2022). Вплив російської військової агресії на природні туристичні ресурси України. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм, 5(1), С. 64–82. <https://doi.org/10.31866/2616-7603.5.1.2022.262003>.
4. Борисова О. В. Спеціалізований туризм. Київ : Кондор, 2020. 360 с.
 1. Все про туризм: туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/>.
 2. Всеєвропейська екологічна мережа. URL: <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/>.
 3. Всесвітня туристична організація. URL: <http://www2.unwto.org/>.
 4. Всеукраїнський проект «7 чудес України». URL: <http://www.7chudes.in.ua>.
5. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 178 с.
 5. Громадська організація «ЕКОСФЕРА». URL: <http://ekosphaera.org/>.
 6. Державна екологічна інспекція України. URL: <https://dei.gov.ua/>.
 7. Державна служба геології та надр. URL: <http://www.geo.gov.ua/>.
 8. Державне агентство водних ресурсів. URL: <https://www.davr.gov.ua/>.
 9. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=110862.
 6. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення. URL: <http://www.nau.kiev.ua/nau10/ukr/getcnt.php?uid=1022.260.0&nobreak>.
 7. ДСТУ 4268: 2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні Вимоги. URL: <http://www.kurortservice.com/uploads/assets/file/per.pdf>.
 8. ДСТУ 4269: 2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. URL: <http://www.ukrhotels.com/files/File/4269-2003.pdf>.
 9. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація. URL: <http://zumf.com/doc/449/>.
 10. ДСТУ 4527: 2006. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Терміни та визначення. URL: <http://www.prohotel.tv/forum/index.php?autocom=downloads&showfile=439>.
10. Каталог Музеїв України. URL: www.ukrmuseum.org.ua.
11. Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень. URL: <http://www.heritage.com.ua>.

12. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5046>.

13. Національний екологічний центр України. URL: <http://necu.org.ua/ekonet/>.

14. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unes>.

11. Спортивний туризм : навч. посіб. / І. Й. Малинський, Ю. П. Сергієнко, О. М. Лаврентьєв, Д. О. Тарангул, В. П. Чаплигін ; Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 326 с.

12. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-Плюс, 2020. 808 с.

13. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покогодна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 222 с. URL: <http://surl.li/dfmoq>.

14. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Харків : НУЦЗУ, 2020. 209 с. URL: http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/TURRESURSI_UKRAINI_KONSPEKT_LEKCIJ.pdf.

ДОДАТОК А
ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської
справи та страхування

КУРСОВА РОБОТА З ДИСИЦПЛІНИ

«Туроперейтинг»

на тему _____

Виконав(ла):
здобувач(ка) вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною
програмою Туризм
спеціальності 242 Туризм
групи _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

ДОДАТОК Б

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ
ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ З УРАХУВАННЯМ НАЦІОНАЛЬНОГО
СТАНДАРТУ УКРАЇНИ ДСТУ 8302:2015**

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя :

Характеристи ка джерела	Приклад оформлення
	<p>ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/ упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження</p>

<i>Характеристи ка джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
	<p>актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Реферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Группы интересов у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>

Характеристи ка джерела	Приклад оформлення
Дисертації	<p>1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p>

Характеристи ка джерела	Приклад оформлення
	3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i> . Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПКБ C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.

Характеристи ка джерела	Приклад оформлення
	<p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p>

Характеристи ка джерела	Приклад оформлення
	<p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваног о видання</p>	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>